

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво та торгівля
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність

Силабус освітнього компонента АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 076 Підприємництво та торгівля за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробники: Павлов К.В., професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, доктор економічних наук, професор;
Бортнік С.М., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент
Шостак Л.В., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент.

Силабус погоджено:

Гарант освітньо-
професійної програми

Світлана БОРТНІК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
Протокол 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво та торгівля Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Бакалавр	нормативний
Кількість годин/кредитів ECTS 30/1		Рік навчання 4
		Семестр 8
		Лекції години
		Практичні (семінарські) год Лабораторні Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 28 годин
		Консультації 2 годин
ІНДЗ: немає		Форма контролю: екзамен
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача (-ів)

ППБ – Павлов Костянтин Володимирович
 Науковий ступінь – доктор економічних наук
 Вчене звання – професор
 Посада – професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
 Контактна інформація викладача:
 Телефон 0972830808
 Електронна пошта: pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

ППБ – Бортнік Світлана Миколаївна
 Науковий ступінь – кандидат економічних наук
 Вчене звання – доцент
 Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
 Контактна інформація:
 Телефон: 0953267477
 Електронна пошта: Bortnik.Svetlana@vnu.edu.ua

ППБ – Шостак Людмила Василівна
 Науковий ступінь – кандидат економічних наук
 Вчене звання – доцент
 Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
 Контактна інформація:
 Телефон: 050-378-48-82
 Електронна пошта: shostak.lyudmyla@vnu.edu.ua

Розклад занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Атестаційний екзамен є підсумковою формою контролю рівня теоретичних і практичних знань здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр, а також їх готовності до реалізації професійних функцій фахівця з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня загальних і фахових компетентностей випускників, а також програмних результатів навчання, передбачених відповідним рівнем національної рамки кваліфікацій і освітньою програмою підготовки фахівців за спеціальністю 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність. Силабус розроблено з урахуванням Положення про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є комплексна перевірка та оцінка рівня сформованості у здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр предметно-фахової компетентності: комунікативної, соціокультурної та професійної шляхом демонстрації набутих ними теоретичних знань, практичних навичок та вмінь; встановлення відповідності їхнього кваліфікаційного рівня вимогам стандарту вищої освіти, освітньої програми, навчального плану і програми підготовки; визначення рівня готовності випускників до здійснення професійних функцій.

До проходження атестації здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр допускаються студенти, які виконали вимоги навчального плану. На атестаційному екзамені здобувачі вищої освіти мають обов'язково дотримуватися доктрини академічної доброчесності, що передбачено Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки, затвердженого рішенням Вченої ради Волинського національного університету імені Лесі Українки від 29 жовтня 2020 року, протокол № 12.

3. Методи навчання: інтерактивні методи (розповідь, пояснення, презентація, демонстрація, запитання-відповідь), практичні методи (розв'язок практичних завдань, тестування).

4. Результати навчання (компетентності).

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетенції

- ЗК-1. Здатність до абстрактного аналізу та синтезу
- ЗК-2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
- ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК-4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК-5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-7. Здатність працювати в команді.
- ЗК-8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК-9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК-10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальні компетенції

СК-1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК-2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і

біржових структур.

СК-3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК-5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК-7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК-9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Програмні результати навчання

ПРН-1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН-2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН-3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

ПРН-4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН-5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН-8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН-11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН-12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН-13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН-19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

5. Структура освітнього компонента

Атестаційний екзамен для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр складається з письмової і усної частин і загалом включає три етапи, які мають на меті перевірку рівня сформованості у здобувача знань та умінь відповідно до спеціалізації.

Етап	Завдання	Самостійна робота	Консультації
Етап 1. Письмова частина (тестові завдання)	Завдання 1. Тести: 1. 2. ... 30.	10	0,5
Етап 2. Письмова частина (розв'язування задач)	Завдання 2. Задача	8	0,5
Етап 3. Усна частина	Завдання 3. Теоретичні питання	10	1
Разом		28	2

Екзаменаційні завдання, що виносяться на випускний кваліфікаційний екзамен, охоплюють теми з таких освітніх компонентів: ОК 18 «Економіка підприємства», ОК 21

«Економіка та організація торгівлі», ОК 24 «Економіка та організація біржової діяльності», ОК 28 «Планування та контроль в підприємницькій, торгівельній та біржовій діяльності», ОК 34 «Транскордонне співробітництво та безпека в підприємницькій діяльності».

Для виконання іспиту здобувачі вищої освіти повинні знати теоретичний матеріал з найважливіших тем.

ОК 18 «Економіка підприємства» передбачає вивчення наступних тем:

Тема 1. Підприємство в сучасній економічній системі

Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

Тема 3. Зовнішнє середовище функціонування суб'єкта господарської діяльності

Тема 4. Управління підприємством

Тема 5. Планування діяльності підприємства

Тема 6. Необоротні активи підприємства

Тема 7. Оборотні активи підприємства

Тема 8. Персонал підприємства, його продуктивність

Тема 9. Оплата праці на підприємстві

Тема 10. Виробнича програма і збут продукції

ОК 21 «Економіка та організація торгівлі» передбачає вивчення наступних тем:

Тема 1. Значення, сутність та функції торгівлі

Тема 2. Організаційні основи оптової торгівлі

Тема 3. Види оптових посередників та їх функції за умов ринкової економіки

Тема 4. Товарні склади

Тема 5. Організація перевезення товарів та транспортно-експедиційних операцій

Тема 6. Організаційні основи функціонування роздрібно торгівлі

Тема 7. Організація товаропостачання роздрібно торгівельної мережі

Тема 8. Організація процесу роздрібного продажу товарів

Тема 9. Організація торговельного обслуговування покупців

Тема 10. Торговельне підприємництво в Україні під час війни

ОК 24 «Економіка та організація біржової діяльності» передбачає вивчення наступних тем:

Тема 1. Суть біржі та її економічна природа

Тема 2 Біржовий товар

Тема 3 Функціонування ф'ючерсних ринків

Тема 4. Ціноутворення на ф'ючерсних ринках

Тема 5. Особливості регулювання біржової діяльності

Тема 6. Учасники біржових операцій

Тема 7. Організація біржових торгів

Тема 8. Кліринг та система розрахунків за біржовими угодами

Тема 9 Хеджування цінних та курсових ризиків за допомогою ф'ючерсної торгівлі

Тема 10. Фондовий ринок та фондова біржа

Тема 11 Біржова торгівля окремими видами продукції

ОК 28 «Планування та контроль в підприємницькій, торгівельній та біржовій діяльності» передбачає вивчення наступних тем:

Тема 1. Сутність планування і контролю та особливості їх здійснення на підприємстві

Тема 2. Система планування і контролю підприємницької діяльності

Тема 3. Маркетингові дослідження, планування і контроль збуту продукції

Тема 4. Планування і контроль виробництва продукції

Тема 5. Оперативно-календарне планування і контроль

Тема 6. Планування і контроль матеріально-технічного забезпечення виробництва

Тема 7. Планування потужності підприємства

- Тема 8. Планування персоналу і оплати праці
- Тема 9. Особливості планування виробничої інфраструктури
- Тема 10. Планування і контроль витрат в підприємницькій діяльності
- Тема 11. Фінансове планування і контроль в підприємницькій діяльності
- Тема 12. Планування і контроль оновлення продукції на підприємстві
- Тема 13. Планування і контроль організаційно-технічного розвитку на підприємстві
- Тема 14. Бізнес-планування розвитку підприємства

ОК 34 «Транскордонне співробітництво та безпека в підприємницькій діяльності» передбачає вивчення наступних тем:

- Тема 1. Поняття, предмет, суб'єкти, методи та загальна характеристика транскордонного співробітництва.
- Тема 2. Зарубіжний досвід розвитку транскордонних та прикордонних територій
- Тема 3. Історія становлення та сучасний стан транскордонного співробітництва в Україні
- Тема 4. Транскордонні кластери
- Тема 5. Сутність безпеки бізнесу
- Тема 6. Загрози безпеки діяльності підприємницьких структур
- Тема 7. Ризик як елемент безпеки бізнесу
- Тема 8. Бізнес та корупція в системі безпеки діяльності
- Тема 9. Механізм забезпечення та основні підходи і методи до оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки підприємницької діяльності
- Тема 10. Інтелектуальна та кадрова безпека бізнесу
- Тема 11. Інформаційна безпека в підприємницькій діяльності
- Тема 12. Політико-правова, ринкова, силова та екологічна безпека бізнесу
- Тема 13. Недобросовісна конкуренція та промислове шпигунство

IV. Політика оцінювання

Процедура атестаційного екзамену регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Волинському національному університеті імені Лесі Українки». Екзаменаційна комісія працює у терміни, визначені графіком навчального процесу на поточний навчальний рік. Засідання Екзаменаційної комісії є відкритими і проводяться за участю більше, ніж половини її складу та обов'язкової присутності голови Атестаційної екзаменаційної комісії. Засідання Атестаційної екзаменаційної комісії оформлюються протоколом. Підсумкова оцінка комплексного атестаційного екзамену визначається як сумарна з позитивних оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань. Рішення Атестаційної екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні екзаменів, а також про присвоєння здобувачам освіти кваліфікації та видання випускникам дипломів приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос голови Атестаційної екзаменаційної комісії є вирішальним. Результати іспиту оголошуються Атестаційною комісією у день іспиту. Здобувач освіти має право апелювати рішення Атестаційної комісії протягом 24 годин після оголошення результатів Атестаційного іспиту. Графік подання і розгляду апеляцій затверджується відповідним структурним підрозділом. Повторне складання підсумкової атестації з метою підвищення оцінки не дозволяється. Якщо відповідь здобувача освіти на підсумковій атестації не відповідає вимогам рівня атестації, Атестаційна екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що здобувач освіти не пройшов атестацію і у протоколі засідання Атестаційної екзаменаційної комісії йому виставляється оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). У випадку, якщо здобувач освіти не з'явився на засідання Атестаційної екзаменаційної комісії для складання екзамену, у протоколі зазначається, що він є неатестованим у зв'язку з неявкою на засідання. Якщо здобувач освіти не з'явився на засідання Атестаційної екзаменаційної комісії з поважної причини, що підтверджується відповідними документами, йому може бути встановлена інша дата складання екзамену під час роботи екзаменаційної комісії.

V. Шкала оцінювання

Підсумкова оцінка за Атестаційний екзамен становить сумарну кількість балів, отриманих здобувачем освіти за виконання усіх завдань іспиту.

Розподіл балів

Етап 1	Завдання 1	60
Етап 2	Завдання 2	10
Етап 3	Завдання 3	30
Разом		100

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перекладання

Відмінно (5, A, 90–100 балів) – глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому здобувач освіти легко орієнтується, володіння понятійним апаратом, уміння пов'язувати теорію з практикою, вирішення практичного завдання, вміння висловлювати та обґрунтовувати свої судження.

Добре (4, B, C, 75–89 балів) – повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним матеріалом, орієнтування у вивченому матеріалі свідоме використання знань для вирішення практичних задач.

Задовільно (3, D, E, 60–74 балів) – знання і розуміння основних положень навчального матеріалу.

Незадовільно (2, Fx, 0–59 балів) – здобувач вищої освіти має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, демонструє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відсутня відповідь.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. ПОЛОЖЕННЯ про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти (зі змінами та доповненнями. Луцьк, 2021. URL: <https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-01/2022%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%94%D0%95%D0%9A.pdf>

Додаткова література

Нормативно-правова база:

1. Господарський кодекс України: від 16.01.2003 No 436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 No 2755-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Митний кодекс України: від 13.03.2012 No 4495-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
4. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 No 435-IV. URL:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

5. Кримінальний кодекс України: від 05.04.2001. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/2341-14>

6. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>

7. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 № 991-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/991-14>

8. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2346-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2056-15>

9. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>

10. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/448/96>

11. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

12. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>

13. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

14. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

15. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>

16. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>

17. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

18. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 № 852-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/852-15>

19. Про наукові парки: Закон України від 25.06.2009 № 1563-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>

20. Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці: постанова КМУ від 09.08.1993 № 611. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/611-93-п>

21. Про соціальні підприємства: проект Закону України від 11.03.2013 р. №2508. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=46025